

uretfærdige Transaktioner forhindrede; men jeg tror ikke, at saadanne ville forhindres ved at sætte Forsørgelsesfristen til eet eller to Aar. Selv de 5 Aar ere, i det Mindste efter min Erfaring, ikke altid tilstrækkelige til at forhindre dem. Det er vist en almindelig bekendt Sag, at der paa Fæstegods findes den mindste Fattigdom. Jeg kjender temmelig godt Forholdene paa saadanne Steder, og jeg tør sige, at det, hvor Sognene ubelukkende bestaa af Fæstegods, er en almindelig Regel, at en Mand kan bo der i 4 Aar, men at han derefter bliver op sagt og maa flytte. Det er da i Almindelighed ikke muligt for ham at opdrive en Stue eller anden Leilighed; men han maa og skal bort, naar man nærer den mindste Frygt for, at han i Tiden kan komme til at ligge Fattigvæsenet til Byrde. Ved at gaae en Mellemvei, saaledes som den ærede første Læser (Schjorring) mente, ved at sætte 10 Aar, tror jeg ikke, at man gjør overordentlig Skade. Naar en Mand i en lang Aar-række har boet i en Kommune, vil han vistnok der have skaffet sig Forbindelser og en saa stor Belvillie, at Frygten for at beholde ham mere og mere vil forsvinde, hvorimod man ikke har den Belvillie for en Mand, der kun har boet en kort Tid i Kommunen, og som man derfor søger paa enhver Maade at faae bort, naar man nærer Frygt for, at han vil falde Kommunen til Byrde. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg) udtalte, at man ved Fattigundersøttelsen skulde søge at gjøre den Uret god igjen, som Samfundet gennem Slægtled har begaaet imod de Trængende. De ærede Medlemmer for Thy (Sagd), for Aarhus (Ingerslev) og for Præstø (Scavenius) have udtalt sig meget ivrig imod denne Sætning; men selv med Fare for, at det ærede Medlem for Præstø skulde mene, at jeg nævede socialistiske Anskuelser, maa jeg dog sige, at jeg anser det, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds udtalte, for Sandhed. Der er efter min Overbevisning virkelig begaaet Uret imod Arbejderklassen, og det forekommer mig, at der mange Steder endnu begaaes Uret imod den, men det maa man søge at hæve. — Der har været talt en Del om Fattiggaardene. Jeg kjender ogsaa flere af vore Fattiggaardene, og jeg skal erkjende, at mange af dem i Virkeligheden stifte overordentlig meget Godt i Kommunerne, ligesom jeg ogsaa skal erkjende, at de paa mange Steder ere et stort Gode for den fattige Befolkning. Paa den anden Side findes der imidlertid ogsaa nogle Fattiggaarde, som ere etablerede efter andre Principer end de saakaldte gode Fattiggaarde. De ere byggede efter det Princip, at Fattigbyrden bør gjøres saa lille som mulig derved, at man søger at afftrække de Fattige fra at søge Hjælp. Dette Princip anser jeg for forkasteligt, idet det forekommer mig, at den Arbejder, der redelig har arbejdet sit Liv igjennem for at skaffe sig og Sine det nødtværfte Udkomme,

har, naar han ikke kan arbejde mere, et bestemt Krav paa at modtage Hjælp paa en saadan Maade, at han ikke med Frygt skal se hen til, hvad der bydes ham af Kommunen. Jeg kjender en Kommune, der har en Fattiggaard, hvis Bygninger alene have kostet nogle og tredive Tusinde Rd., og hvor der tidligere var mange Fattige; men nu er der ikke flere, end at Kommunen vistnok langt billigere kunne lade dem bo paa et Hotel end paa Fattiggaarden. De Fattige ere imidlertid ikke skaffede bort af Kommunen, men de skjule sig omkring i Huller, fordi de ikke under nogen Betingelse ville ind paa Fattiggaarden, hvor de rigtig nok i høi Grad berøves deres Frihed. Dette betragter jeg som et Onde i vort Samfund, og som en Uret imod Arbejderne, der maa gjøres god igjen. Man maa ikke, efter at man opbrugt deres Kræfter, betragte dem som Væsen, der ikke ere til nogen Nytte i Verden, og som man maa søge hurtigst muligt at komme af med. Det er derfor, jeg kan slutte mig til det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg) i den Betragtning, at der endnu er noget Uretfærdigt i vore Forhold med Hensyn til den Behandlingsmaade, som bliver Arbejderne tildel. Navnet „Fattiggaard“ er i det Hele taget et uhyggeligt Navn, og det glæder mig at se, at man i Lovforslaget saa meget som muligt i Stedet derfor har benyttet Navnet „Forsørgelses- og Arbejdsanstalt“. Dersom det var muligt at bringe Navnet „Fattiggaard“ ud af Verden, tror jeg, at der allerede vilde være meget vundet med Hensyn til disse Anstalter. Der ligger noget Uhyggeligt i at være kommen paa Fattiggaarden, hvilket bringer mangan en simpel Mand til at kænpe alt hvad han kan for ikke at komme der. Hvis man kunde forandre Ordet til „Arbejdsanstalt“, tror jeg, at ikke saa Lidt vilde være vundet i den almindelige Mening. Der er i Øvrigt i selve den Maade, hvorpaa Befolkningen understøttes ved Siistelser og Legater, ved Opspørelsen af Boliger og ved frivillig Hjælp en bestemt Protest imod den Maade, hvorpaa Fattigforsørgelsen sker. Der synes deri virkelig, bevidst eller ubevidst, at ligge en Protest imod den nuværende Fattigordning, idet man ganske vist ikke giver Legater eller bygger Siistelser for at hjælpe paa det offentlige Fattigvæsen eller for at lette Byrderne for Kommunerne, hvorimod man netop gjør det, for at unddrage den hæderlige og stræbsomme Arbejder, som fortjener det, den Behandling, som meget ofte bliver ham tildel i disse Fattiggaarde. Der har været Tale om det frivillige Fattigvæsen, og det glæder mig at se den Maade, hvorpaa Sagen her er bleven ordnet, idet Virksomheden ogsaa kan gaa over i andre Hænder end deres, til hvem de Fattiges Kasses Virksomhed hidtil har været overgivet. Jeg anser denne Rante for sund og rigtig; men jeg tror ganske vist, at den Maade, hvorpaa den er udført, er i høi